

PAN

Kunsthandelaar en sculptuurexpert Erik Bijzet: ‘Mijn beste vondst kwam via de achterdeur binnen in een cameratas’

Erik Bijzet doet voor de eerste keer mee aan de PAN, maar heeft zijn sporen in de kunsthandel ruimschoots verdiend. De voormalige hotshot van veilinghuis Sotheby's heeft een enorme liefde voor oude beeldhouwkunst, een onderbelicht verzamelgebied, waar veel te ontdekken valt.

[Edo Dijksterhuis](#) 17 november 2023, 03:00

Erik Bijzet: 'Ik ben een soort truffelhond, die plots stokstijf stilstaat met een rechte rug.'
BEELD LIN WOLDENDORP

“Ik heb zelfs de rekening gevonden met de datum waarop het beeld werd afgeleverd bij Windsor Castle,” vertelt Erik Bijzet over de neoklassieke buste die hij presenteert op de PAN. “Dit portret is in 1834 gemaakt door hofbeeldhouwer [Francis Chantrey](#) in opdracht van de toenmalige koningin Adelaide. Het stelt haar favoriete nichtje voor, dat op 15-jarige leeftijd is overleden. De koningin kreeg twee kinderen, die al jong stierven, en werd daarom opgevolgd door haar nichtje Victoria, waardoor de buste ook weer uit het paleis verdween. Daarmee is het een van de weinige kunstwerken die ooit onderdeel zijn geweest van de belangrijkste privécollectie ter wereld en er weer uitkwamen.”

Bijzets donkerbruine ogen gloeien bijna als hij dit vertelt. De passie voor zijn vak spat ervan af. Datzelfde enthousiasme en connaisseurschap hoopt hij te vinden bij het PAN-publiek.

Hoewel [Erik Bijzet Sculpture and Works of Art](#) al sinds 2016 bestaat en internationale verzamelaars de weg weten te vinden naar het 13de-eeuwse kerktorentje in Edam waar hij kantoor houdt, is dit de eerste keer dat hij aan de beurs deelneemt. PAN-directeur Mark Grol probeerde hem al eerder over te halen. “Ik dacht geen beurs nodig te hebben, aangezien ik voor ieder stuk eigenlijk meteen al een koper in gedachte heb. Maar ik mag wat bekender worden in Nederland. Bovendien ben ik trots op wat ik bereikt heb en dat wil ik uitdragen.”

Reis naar Florence

Bijzets cv is ontegenzeggelijk indrukwekkend, zeker voor iemand die relatief laat in de kunstwereld terechtkwam. “Ik studeerde eerst bedrijfswetenschappen aan de VU,” vertelt hij, “maar ik ambieerde geen leven tussen kantoormuren. Om wat verdieping in mijn leven te brengen, ging ik kunstgeschiedenis ernaast doen en na een paar maanden wist ik al: dit is het.”

Het kwartje viel helemaal tijdens een reis naar Florence, aan het eind van zijn eerste studiejaar. “Ik werd daar geconfronteerd met de beste beeldhouwkunst ter wereld. Zo roept de Perseus van Cellini op de Piazza della Signora een gonzende menigte op.”

“Schilderkunst biedt een raam naar een andere ruimte, maar een goed beeldhouwwerk geeft leven aan een plek, schept zijn eigen context,” verklaart Bijzet zijn instant liefde voor sculpturen.

“Beeldhouwkunst is bovendien heel tastbaar. Ook als je er niet aan mag zitten, kun je er omheen lopen en voel je de kwaliteit op een lichamelijke manier. En dan zijn er nog de technische aspecten. Een schilder kan een foutje wegvegen of overschilderen. Maar als een beeldhouwer een klap te veel geeft of zijn beitel net verkeerd neerzet op het marmer, moet hij opnieuw beginnen. Er kan zo veel misgaan. Er zit zo veel stress, kracht maar ook magie in het moment van maken.”

Marmeren buste van het overleden 15-jarige nichtje Louise van de toenmalige Britse koningin Adelaide, gemaakt door hofbeeldhouwer Francis Chantrey (1834). BEELD ERIK BIJZET SCULPTURE AND WORKS OF ART

Handjes schudden en praten

Vanaf die reis naar Florence richtte Bijzet zich volledig op beeldhouwkunst, een vakgebied dat in schildersnatie Nederland op z'n zachtst gezegd onderbelicht is. “De kunsthistorische canon bevat zo veel gaten wat beeldhouwkunst betreft,” zegt de inmiddels expert, die als derdejaars stagiair bij het Rijksmuseum al een eerste artikel publiceerde. “Dat betekent ook dat er nog veel te ontdekken valt.”

Voor zijn masteropleiding verkaste Bijzet naar Oxford, om te studeren onder Leonardo da Vinci-expert Martin Kemp. Maar ook om dichterbij Londen te zijn, het internationale centrum van de kunsthandel. “Ik mocht in mijn tijd bij het Rijks meehelpen bij de inrichting van tentoonstellingen. Die directe interactie met kunstwerken levert zo veel meer informatie op dan een plaatje in een boek. Ik wist: ik moet meer zien, meer in handen hebben. En dat kan het beste in de handel, waar de aanvoer van nieuwe kunst continu is. Tijdens mijn Oxfordjaar ben ik daarom iedere week naar Londen gegaan om handjes te schudden en te praten.”

Dat had effect, want direct na zijn afstuderen werd Bijzet opgepikt door Sotheby's. Hij begon als junior catalogusmedewerker, mocht al snel taxaties doen, kreeg vervolgens Duitstalig Europa onder zich en schopte het in 2011 tot hoofd veilingen Europese sculpturen en toegepaste kunst, de jongste ooit in de geschiedenis van Sotheby's. Bijzet bouwde zijn netwerk op en scherpte zijn ogen. “De ene dag stond ik met een Donatello in mijn handen en de volgende met een namaak bodemschat uit de Theems. Binnen vijf minuten moet je een inschatting kunnen maken, anders is de klant weer weg.”

Verloren gewaand meesterwerk

“Mijn beste vondst bij Sotheby’s kwam via de achterdeur binnen in een cameratas,” herinnert hij zich. “Het ivoren beeld bleek een lang verloren gewaand gotisch meesterwerk. Ik zag dat het geen vervalsing was en kon vervolgens de herkomst reconstrueren, die terugging tot de 15de eeuw. Het werk werd uiteindelijk geveild voor bijna 3 miljoen pond.”

Ook sinds hij zeven jaar geleden besloot voor zichzelf te beginnen, vormen kennis en talent zijn belangrijkste wapens om kwaliteit te spotten op plekken waar je die niet verwacht. “Ik ben een soort truffelhond, die plots stokstijf stilstaat met een rechte rug. Een van mijn beste aankopen deed ik op een beursje in Bordeaux. Ik zag een vitrine met middelmatige bronsjes maar er stond één tussen die zong. Ik was pas twee jaar actief als handelaar, er hing een aardig prijskaartje aan en ik kon me niet veroorloven het mis te hebben. Maar na onderzoek kon ik het werk toewijzen aan [Carlo di Cesare del Palagio](#), een Italiaanse beeldhouwer die aan het hof van Dresden had gewerkt. Dat is de droom van een kunsthandelaar: een half jaar zo’n werk op je schouw hebben staan en zo’n mooie ontdekking doen.”